

01.1- İş Sağlığı ve Güvenliği ve Amaçları

İş Sağlığı ve Güvenliği Nedir, Amaçları Nelerdir?

İş sağlığı ve güvenliği, yapılan iş nedeniyle oluşabilecek her türlü uzun ve kısa vadeli sağlık problemlerini ortadan kaldırmayı amaçlayan çalışmaların geneline denir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Nedir, Amaçları Nelerdir?

İşçilerin iş kazalarına uğramalarını önlemek amacıyla güvenli çalışma ortamını oluşturmak için alınması gereken **önlemlere** iş güvenliği denir.

İş güvenliği, dünya genelini göz önüne aldığımızda ücretli olsun veya olmasın yapılan her türlü işi kapsamaktadır. Çalışanların güvenliğini sağlamak, sağlıklı ve güvenli şartlarda çalışmak amacı ile alınan tedbirler iş güvenliği kapsamındadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Nedir, Amaçları Nelerdir?

İş sağlığı ve güvenliği aynı zamanda çalışılan iş yerinde meydana gelebilecek her iş kazası ve meslek hastalıkları riskinin oluşmasına karşı tedbirler alan ve bu konudaki gereken şartları yerine getirmeyi amaçlayan bir bilim olarak tanımlanabilmektedir.

Ülkemizde geçmişte işçi sağlığı ve iş güvenliği olarak bilinen bu kavram, 2012 yılında yayımlanan 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu ile beraber iş sağlığı ve güvenliği olarak anılmaktadır ve İSG olarak kısaltılır.

İş güvenliği her işyeri için önemli olup üzerinde titizlikle çalışılması gereken bir konudur. İş yerinin maddi varlığı kadar çalışanların da sağlığı ve can güvenliği de oldukça önemlidir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Nedir, Amaçları Nelerdir?

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amacı

- Çalışanlara en yüksek seviyede sağlıklı ortam hazırlamak,
- Çalışma şartlarının olumsuz etkilerinden onları korumak,
- İş ve işçi arasında mümkün olan en iyi uyumu temin etmek,
- İşyerlerindeki riskleri tamamen ortadan kaldırmak veya zararları en aza indirmek; oluşabilecek maddi ve manevi zararları ortadan kaldırmak,
- Çalışma verimini arttırmaktır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Nedir, Amaçları Nelerdir?

İş sağlığı ve güvenliği, her meslekte, her çalışma alanında, her yaşam alanında yani hayatın her anında tüm insanların sağlığının bozulmasını önlemeyi ve daha ergonomik bir çalışma ortamı sağlamayı amaçlayan çalışmalardır.

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarında en temelde çalışanların katılımı son derece önemlidir. Ayrıca iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimleri ve diğer sağlık personelleri ile işin teknik yanı uygulanır.

İşçilerin iş kazalarına uğramalarını önlemek amacıyla güvenli çalışma ortamını oluşturmak için alınması gereken **önlemlere** ne denir?

- A. İş kazası
- B. İş güvenliği**
- C. Önleme
- D. Risk değerlendirmesi

**DOĞRU
CEVAP B**

İşyeri Tehlike Sınıfları

Tüm işverenleri yükümlölük altına alan çıkartılan 6331 Sayılı “İş Sağlığı ve Güvenliğı (İSG) Kanunu” 1 Ocak 2013 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir. 29 Mart 2013 Tarih ve 28602 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan iş sağlığı ve güvenliğine (İSG) ilişkin “**Tehlike Sınıfları Listesi Tebliğı**” ne göre tüm işletmeler NACE kodlarına karşılık gelen tehlike sınıflarına göre aşağıdaki gibi 3 sınıfa ayrılmıştır:

İşyeri Tehlike Sınıfları

Az Tehlikeli Sınıf: Büro faaliyetleri, perakendecilik, Lokantalar, oteller, okullar vb.

Tehlikeli Sınıf: Ayakkabı, mobilya, deterjan, et üretimi, diş hekimliği vb.

Çok Tehlikeli Sınıf: Yapı sektörü, Ağır Sanayi, hastaneler, petrol istasyonları vb.

Karayolu ile Şehirlerarası yük taşımacılığı çok tehlikeli sınıfındadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri

İşveren, temel eğitimlerin çalışan işe başladıktan sonra en kısa sürede verilmesini sağlamakla yükümlüdür.

Bu eğitimler değişen ve ortaya çıkan yeni riskler de dikkate alınarak aşağıda belirtilen düzenli aralıklarla tekrarlanır.

- **Çok tehlikeli** sınıfta yer alan işyerlerinde **yılda en az bir defa**.
- **Tehlikeli** sınıfta yer alan işyerlerinde **iki yılda en az bir defa**.
- **Az tehlikeli** sınıfta yer alan işyerlerinde **üç yılda en az bir defa**.

Karayolu ile şehirlerarası yük taşımacılığı hangi tehlike sınıfındadır?

- A. Az tehlikeli
- B. Orta tehlikeli
- C. Tehlikeli
- D. Çok tehlikeli**

**DOĞRU
CEVAP D**

01.2- İş sağlığı ve güvenliği kültürü

İş sağlığı ve güvenliği kültürü

İş sağlığı ve güvenliği politikası oluşturmanın temelinde sadece hukuki mevzuatı takip etmek ve işletmenin teknik anlamda güncellenmesi yetersiz kalmaktadır. Günümüzde insan odaklı iş anlayışının artış göstermesi, iş sağlığı ve güvenliği açısından gelişim göstermek isteyen işletmeler için bilinçli çalışanlara sahip olunması gerekliliğini göstermektedir.

İş sağlığı ve güvenliği kültürü

Bu açıdan bakıldığında, İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü ve Eğitimi İlişkisi işletmelerde sağlık ve güvenlik kapsamında oluşturulacak güvenlik kültürü temelli çalışma yaklaşımı, orta ve uzun vadede işletmelerin iş sağlığı ve güvenliği maliyetlerinde azalmalara neden olacaktır. Güvenlik kültürü felsefesini işletmelerde oluşturabilmek, öncelikle st yönetimin adapte olduğu sonrasında ise iç paydaşların tamamının ortak hareket ederek gerçekleştirebileceği bir yönetim olarak ifade etmek mümkündür.

İş sağlığı ve güvenliği kültürü

İş sağlığı ve güvenliği politikalarının güncel bir Şekilde uygulanabilmesi için devlete, işverene ve işçilere görevler düŐmektedir. Tüm paydaşların sürece katkı sağlamasının temelinde de geniŐ eğitim politikalarının oluŐturulması gelmektedir.

İş sağılığı ve güvenliği kültürü

Devletin buradaki görevi koordinasyon, müfredat ve icraat makamı olarak yer almasıdır.

İşverenler ise sürecin uygulayıcıları olarak işçileriyle birlikte çalışmalar ve düzenlemeler gerçekleştireceklerdir.

Çalışanlar ise, sürekli eğitim süreçlerinin takviyesi ile bilinçlilik düzeylerini artırarak tehlike ve risklere karşı daha fazla nlem alacaklardır. Tüm paydaşların katılımı ile uygulanan İSG politikaları ile güvenlik kültürünün oluşmasının zemini yaratılmış olunacaktır. Bu sayede de önce işçi-işyeri düzeyinde refah artışı sağlanacak, devam eden süreçte ise ülke geneline yayılan refah artışı meydana gelecektir.

Aşağıdakilerden hangisi bir işletmede iş sağlığı ve güvenliği kültürünü etkileyen faktörlerden biri değildir?

- A. Yönetim ve çalışanların tutumları
- B. Çalışanların eğitimi ve motivasyonu
- C. İşletme politikası ve prosedürleri
- D. İşletmenin büyüklüğü**

**YANLIŞ
CEVAP D**

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılacak risk değerlendirmesinin usul ve esaslarını düzenlemektir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini ifade eder.

Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

Risk değerlendirme: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmaları,

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği

Ramak kala olay: İşyerinde meydana gelen; çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olayı İFADE EDER.

İş sağlığı ve Güvenliği Kanunu' na göre; iş yerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya iş yerini etkileyebilecek **zarar veya hasar verme potansiyeline** ne denir?

- A. İş kazası
- B. Tehlike**
- C. Risk
- D. Risk değerlendirmesi

DOĞRU
CEVAP B

01.3- İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

4857 sayılı İŞ KANUNU

4857 sayılı İŞ KANUNU

Amaç ve kapsam

Madde 1 - Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır. İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar.

4857 sayılı İŞ KANUNU

Türkiye'nin iş ve sosyal güvenlik hukuku sisteminde meslek hastalığı iki farklı kanunda tanımlandığı görülmektedir. Bu kanunlar **5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu** ve 2012 yılında yayımlanan **6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu**'dur.

İş kazası, kişinin çalışma hayatında 5510 sayılı Kanunda sayılan hallerden birinde meydana gelen ve sigortalıyı bedenen veya ruhen engelli hale getiren olaydır.

Önceden planlanmamış, çoğu kişisel yaralanmalara, makinelerin ve araç gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olaydır.

5510 sayılı Kanunda sayılan iş kazası halleri ise şunlardır:

- Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle veya görevi nedeniyle,
- Sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş veya çalışma konusu nedeniyle işyeri dışında,
- Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,

5510 sayılı Kanunda sayılan iş kazası halleri ise şunlardır:

- Emziren kadın sigortalının, çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olaydır.

İş kazası ve meslek hastalıklarının tanımı **hangi kanunda** yapılmıştır?

- A. 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu
- B. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
- C. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu**
- D. 2918 sayılı Karayolu Trafik Kanunu

**DOĞRU
CEVAP C**

İş Kazası Nedir?

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu iş kazasını “İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hâle getiren olay” olarak tanımlamışlardır.

İş Kazası Nedir?

Hizmet Akdine Tabi Çalışan Sigortalılarının (4/a) ve 696 Sayılı KHK Kapsamında Çalışanların İş Kazası Durumları

Hizmet akdine tabi çalışan sigortalıların ve 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında çalışanların iş kazası hallerinin bildirimi işverenleri tarafından yapılmalıdır. İşverenlerin iş kazasını; **kolluk kuvvetlerine derhal ve SGK'ya 3 iş günü içerisinde** bildirmesi zorunludur.

İş Kazası Nedir?

Yaralanmanın ağırlığına göre kazalar

- Yaralanma ile sonuçlananlar,
- Sürekli iş göremezliğe neden olanlar,
- Ölümle sonuçlananlar,
- Tedavi gerektirmeyenler

Yaralanmanın cinsine göre kazalar

- Kafa yaralanmaları,
- İç organ yaralanmaları,
- Ruhsal ve sinirsel tahribat yapanlar, v.b.

İş Kazası Nedir?

İş Kazasının Cinsine göre kazalar

- Düşme ve incinme,
- Yanma,
- Ezilme ve sıkışma,
- Elektrik kazaları, v.b.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda, **iş yerinde veya işin yürütümü nedeniyle** meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hale getiren **olaylar** ne olarak tanımlanmaktadır?

A. Acil durum

B. İş Kazası

C. Risk

D. Afet

**DOĞRU
CEVAP B**

Meslek Hastalıkları

Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir. Hastalığın etkeni işyerindedir ve etkene doğrudan maruz kalan kişilerde görülür.

Meslek Hastalıkları

İşle ilgili hastalıklar, ortaya çıkış nedeni karmaşık olan, oluşmasında ve gelişmesinde çalışma ortamı ve çalışma şeklinin diğer sebepler arasında önemli faktör olduğu hastalıklardır. Etkenin işyerinde olması gerekmez. İşyerindeki etkenler bu hastalıkların ortaya çıkmasını ve gelişmesini hızlandırır. İşçiler kadar genel toplumda da görülürler.

Aşağıdakilerden hangisi **meslek** hastalığıdır?

- A. İş nedeniyle oluşan hastalıklar**
- B. Kronik hastalıklar
- C. Gribal enfeksiyonlar
- D. Sigara yüzünden oluşan hastalıklar

**DOĞRU
CEVAP A**

Elektrik Çarpmalarından Korunmak İçin Alınacak Önlemler;

- Koruyucu Yalıtma
- Küçük Gerilim Kullanma
- Sıfırlama
- Kaçak Akım Rölesi
- Topraklama

Elektrik arpmalarından Korunmak İçin Alınacak nlemler;

“BASİT ÖNLEMLERLE TEHLİKELİ DURUMLARIN ÖNÜNE GEÇİLEBİLİR”

55 volta kadar elektrik insana zarar vermez. 55 volt üzeri elektrik tehlikelidir, 220 volt elektrik ise insanı öldürür.

Aşağıdakilerden hangisi elektrik kazalarından korunmak için alınacak tedbirlerden biri olamaz?

- A. 65 voltta daha küçük gerilim kullanmak
- B. İzolasyon trafosu (güvenlik trafosu) kullanmak
- C. Elektrikle çalışan araç ve gereçlerin metal gövdelerini topraklamak
- D. Yüksek gerilim kullanmak**

**YANLIŞ
CEVAP D**

Kişisel Koruyucu Donanımlar

- Baş koruyucuları
- Kulak koruyucuları
- Göz ve yüz koruyucuları
- Solunum sistemi koruyucuları
- Gövde ve karın bölgesi koruyucuları
- El ve kol koruyucuları
- Ayak ve bacak koruyucuları
- Cilt koruyucuları
- Vücut koruyucuları
- Düşmeyi önleyici ekipmanlar

Aşağıdakilerden hangisi kişisel koruyucu donanım değildir?

A. Baret

B. Polis üniforması

C. Toz maskesi

D. Çelik burunlu iş ayakkabısı

**YANLIŞ
CEVAP B**

Tozlu Çalışmalarda Meslek Hastalıkları

Çalıştığımız ortamda soluduğumuz havada bulunan tozlar, dumanlar, buharlar, katı, sıvı ve yağ bazlı partiküller/zerreciklerden oluşan kirleticilere belli sürelerde maruz kalınması, başta akciğer ve üst solunum yolu hastalıkları ile çeşitli doku hasarları oluşturarak kansere kadar uzanan çok çeşitli hastalıklara yol açabilmektedirler.

Bu kirleticilerin akciğerde depolanması ile başlayan hastalıklara genel olarak mesleksel akciğer hastalıkları terimi kullanılır.

Sağlığa zararlı gazlı bir ortamda hangi maske kullanılır?

A. Gaza duyarlı filtreli maskeler

B. Yalnızca burnu kapatan bez maskeler

C. Ağız ve burnu kapatan bez maskeler

D. Yalnızca ağız kapatan tipte bez maskeler

**DOĞRU
CEVAP A**

01.4- Acil Durum Ve İş Sağlığı Güvenliği Talimatı

Acil Durum Ve İş Sağlığı Güvenliği Talimatı

Acil Durum, Tüm çalışanların , ziyaretçilerin veya yakın çevrede bulunanların yaralanmasına veya can kaybına sebep olan , çalışmayı kısmen veya tamamen durduran , iş yerine veya çevreye zarar veren , firmanın finansal yapısını veya toplumdaki imajını tehdit eden planlanmamış olaylardır.

Acil Durum Ve İş Sağlığı Güvenliği Talimatı

Acil Durum Planı, acil durumlarda yapılacak çalışmaların, görev alacak personelin, kullanılacak donanımın, gereken haberleşme zincirinin ve faaliyetlerin tanımlandığı, durum tespiti yapılana ya da ortadan kalkana kadar çalışanların toplanacağı, güvenli bölgelerin belirtildiği plandır.

Acil Tahliye Planı, çalışanların en kısa sürede güvenli bölgeye ulaşmalarını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur . Bu plan ortak mekanlara asılarak tüm çalışanlara duyurulmuş olmalıdır.

Acil Durum Ve İş Sağlığı Güvenliği Talimatı

- Kuruluşta oluşabilecek acil durum niteliğindeki olaylara karşı, kuruluşa, kişilere ve çevreye gelebilecek zararları en az seviyeye indirmek için gerçekleştirilecek faaliyetleri belirlemektir.
- Yöneticiler çalışanlarına bilgi vermek bu kurallara uyulmasını sağlamakla yükümlüdür.
- Tüm acil durumları kapsar. ADY kapsamında; endüstriyel kazalar, doğal afetler, sabotaj gibi dış etkenlerden meydana gelen tehlikeler dikkate alınır.
- Bu prosedürün yönetiminden **İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVELİĞİ KURULU** sorumludur. Etkinliği ve sürekliliğinden de **İDARİ İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ** sorumludur.

İş yerlerinde meydana gelebilecek **acil durumlarda** yapılacak iş ve işlemler dâhil bilgilerin ve uygulamaya yönelik eylemlerin yer aldığı **plana** ne ad verilir?

A. Vaziyet planı

B. Acil durum planı

C. Acil çıkış planı

D. Yerleşim planı

**DOĞRU
CEVAP B**

İş sağlığı ve güvenliği kurulları

Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturur.

İş sağlığı ve güvenliği kurulları

Kurulun oluşumu

Kurul aşağıda belirtilen kişilerden oluşur:

- İşveren veya işveren vekili,
- İş güvenliği uzmanı,
- İşyeri hekimi,
- İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi,
- Bulunması halinde sivil savunma uzmanı,
- Bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta,
- Çalışan temsilcisi, işyerinde birden çok çalışan temsilcisi olması halinde baş temsilci.

İş sağlığı ve güvenliği kurulları

(2) Kurulun başkanı işveren veya işveren vekili, kurulun sekreteri ise iş güvenliği uzmanıdır. İş güvenliği uzmanının tam zamanlı çalışma zorunluluğu olmayan işyerlerinde ise kurul sekretaryası; insan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi tarafından yürütülür.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde gösterilen üyeler işveren veya işveren vekili tarafından atanırlar.

(4) Birden fazla iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekiminin bulunduğu işyerlerinde işveren tarafından görevlendirme yapılır. İş güvenliği uzmanının görevlendirilmesinde o işyerinin tehlike sınıfına uygun uzmanlar arasından birisi görevlendirilir.

İş sağlığı ve güvenliği kurulları

Görev ve yetkiler

(1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır;

- a) İşyerinin niteliğine uygun bir iş sağlığı ve güvenliği iç yönerge taslağı hazırlamak, işverenin veya işveren vekilinin onayına sunmak ve yönergenin uygulanmasını izlemek, izleme sonuçlarını rapor haline getirip **alınması gereken tedbirleri belirlemek** ve kurul gündemine almak,
- b) **İş sağlığı ve güvenliği konularında o işyerinde çalışanlara yol göstermek,**
- c) **İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tehlikeleri ve önlemleri değerlendirmek, tedbirleri belirlemek, işveren veya işveren vekiline bildirimde bulunmak,**

İş sağlığı ve güvenliği kurulları

ç) İşyerinde meydana gelen her iş kazası ve işyerinde meydana gelen ancak iş kazası olarak değerlendirilmeyen işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğratma potansiyeli olan olayları veya meslek hastalığında yahut iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bir tehlike halinde **gerekli araştırma ve incelemeyi yapmak, alınması gereken tedbirleri bir raporla tespit ederek işveren veya işveren vekiline vermek,**

d) **İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitim ve öğretimini planlamak,** bu konu ve kurallarla ilgili programları hazırlamak, işveren veya işveren vekilinin onayına sunmak ve bu programların uygulanmasını izlemek ve eksiklik görülmesi halinde geri bildirimde bulunmak,

İş sağlığı ve güvenliği kurulları

- e) İşyerinde yapılacak bakım ve onarım çalışmalarında gerekli güvenlik tedbirlerini planlamak ve bu tedbirlerin uygulamalarını kontrol etmek,
- f) İşyerinde yangın, doğal afet, sabotaj ve benzeri tehlikeler için alınan tedbirlerin yeterliliğini ve ekiplerin çalışmalarını izlemek,
- g) İşyerinin iş sağlığı ve güvenliği durumuyla ilgili yıllık bir rapor hazırlamak, o yılki çalışmaları değerlendirmek, elde edilen tecrübeye göre ertesi yılın çalışma programında yer alacak hususları değerlendirerek belirlemek ve işverene teklifte bulunmak,

İş sağlığı ve güvenliği kurulları

ğ) 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 13 üncü maddesinde belirtilen çalışmaktan kaçınma hakkı talepleri ile ilgili acilen toplanarak karar vermek,

h) İşyerinde teknoloji, iş organizasyonu, çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan tutarlı ve genel bir önleme politikası geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmak.

(2) Kurul üyeleri bu Yönetmelikle kendilerine verilen görevleri yapmalarından dolayı hakları kısıtlanamaz, kötü davranış ve muameleye maruz kalamazlar

Çalışan-işveren ilişkilerinde iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı ve iş yerinin çevreye verdiği zararların **denetimi** aşağıdakilerden hangisi tarafından yapılır?

- A. İlçe sağlık müdürlüğü
- B. İlçe belediyeleri
- C. Doğa ve çevre koruma vakıfları
- D. İş sağlığı ve güvenliği kurulları**

**DOĞRU
CEVAP D**

01.5- Yangın nedir?

YANGIN NEDİR?

Yanma nedir?

Isı, yanıcı madde ve oksijen faktörlerinin her birinin uygun oranda bir araya gelmesiyle başlayan kimyasal reaksiyondur.

Yangın nedir?

Yanma olayının kontrol dışı gelişen ve önlenemeyen halidir.

Yangın nedenleri

- Korunma Önlemlerinin Alınmaması
- Bilgisizlik
- İhmal
- Kazalar
- Sabotaj
- Sıçrama
- Doğa Olayları

Aşağıdakilerden hangisi yangının **çıkış** nedenlerinden değildir?

- A. Koruma önlemlerinin alınmaması
- B. Bilgisizlik ve ihmâl
- C. Kazalar, sabotaj ve doğa olayları
- D. Güneş enerjisi sistemlerinin yaygınlaşması**

**YANLIŞ
CEVAP D**

YANGIN SINIFLARI

A SINIFI: Normal olarak kor şeklinde yanan genellikle organik yapıdaki katı madde yangınlarını kapsar

B SINIFI: Sıvı veya sıvılaşılabilen katı madde yangınlarını kapsar

C SINIFI: Gaz yangınlarını kapsar

D SINIFI: Metal yangınlarını kapsar

F SINIFI: Pişirme aletleri içindeki bitkisel ve hayvansal pişirme yağlarının yangınlarını kapsar.

Dikkat : Sudaki oksijenle karşılaşan yağ tanecikleri daha çok yanar ve ateşin yüzlerce kat fazlası bir ateş ortaya çıkar.

Yanmakta olan yağın üzerine **su dökünce** aşağıdaki olaylardan hangisi meydana gelir?

- A. Yangın azalır
- B. Oksijeni kalmaz
- C. Söner
- D. Yangın büyür**

**DOĞRU
CEVAP D**

Otobüs Yangınları

Otobüs yangınlarının nedenleri

Otobüs yangınlara sebep olan faktörler için birkaç genel sebep vardır. Bunlar; **ısı, titreşim, malzeme yorgunluğu ve yetersiz bakımdır.**

Otobüs Yangınları

Otobüs taşımacılığı; toplu taşımada en güvenli taşıma yöntemlerinden biri olarak kabul edilmekle birlikte, özellikle kaza sonucu meydana gelen yangınlar çok sayıda yaralanmalara ve ölümlere yol açabilmektedir.

Özellikle şehirlerarası otobüs yangınları başlangıçta söndürülemezse, uzak olduğundan itfaiyenin olay yerine ulaşması geç olmakta ve araçlar tamamen yanmaktadır.

Otobüs Yangınları

- Otobüs yangınlarındaki yaralanmaların ana nedeni duman gazlarının solunmasıyla meydana gelen zehirlenmelerdir. Hatta belli gazların küçük bir dozları bile kalıcı hasarlara yol açabilmektedir.
- Bu nedenle bir yangın anında ilk müdahale yapılması gereken yer yolcuların olduğu kabindir. Yolcular derhal tahliye edilmelidir.
- Yangın eğer yakıt deposunun olduğu yerden başlamamışsa ikinci müdahale yangının yakıt deposuna ulaşmaması için yangının başladığı yerdir. Eğer yangın yakıt deposuna ulaşırsa aracımızın patlamasına yol açar.

I - Yolcuların olduğu kabin

II - Yangının başladığı kısım

III - Yakıt deposu

Yangın çıkan bir araçta, **müdahale önceliği sırası** aşağıdakilerden hangisidir?

A. I – II – III

B. I – III – II

C. II – I – III

D. III – I – II

**DOĞRU
CEVAP A**

Yangın Anında Yapılması Gerekenler

- Telaşa kapılmadan çevrede yangın ihbar düğmesi varsa ona basılmalıdır,
- 112 nolu telefondan yangın itfaiyeye bildirilmelidir. Yangının adresi en kısa ve doğru şekilde mümkünse yangının cinsi ile birlikte (bina, benzin, ahşap, araç vb) bildirilmelidir.
- İtfaiye gelinceye kadar mümkünse yangını söndürmek için eldeki mevcut imkanlardan yararlanılmalıdır.
- Yangın kapalı alandaysa yayılmasını önlemek için kapı ve pencereler kapatılmalıdır,
- Bunlar yapılırken kendimiz ve başkaları tehlikeye atılmamalıdır,

Yangın Anında Yapılması Gerekenler

- Eğer alevler çoğalmışsa ve binadan çıkış olanaksızsa, yatak altlarına dolaplara saklanılmamalı, pencereden dışarıdakilerle iletişim kurulmaya çalışılmalıdır,
- Dumandan boğulmamak için yardım gelene kadar eğilerek ve sürünerek hareket edilmeli, ağız ve burun ıslak bez ya da mendille kapatılarak nefes alınmalıdır,
- Duman ve yanık kokusu başka odadan geliyorsa kapılar açılmamalı, kapiya dokunulmamalıdır.
- Kıyafetiniz alev almışsa; koşmadan durup yere yatarak yuvarlanılmalıdır. Battaniye türü örtüler alınarak alevler boğulmaya çalışılmalıdır.
- Eğer vücudumuzda yanık varsa, hemen soğuk suya tutulmalıdır.

Yoğun dumanlı bir yangın ortamında tahliye işleminde hangi davranışlar yapılır?

- A. Koşarak dumanlı ortamdan kaçılır
- B. Camları açarak itfaiyeden yardım istenir
- C. Ağız ve burun ıslak bez kapatılarak emekleyerek çıkılır**
- D. Islak bir bezle nefes yolu kapatılıp yardım gelene kadar beklenir

**DOĞRU
CEVAP C**

Kaçış Yolları

Kaçış yolları, bir yapının herhangi bir noktasından yer seviyesindeki caddeye kadar olan devamlı ve engellenmemiş yolun tamamıdır. Kaçış yolları kapsamına;

- a) Oda ve diğer bağımsız mekânlardan çıkışlar,
 - b) Her kattaki koridor ve benzeri geçitler,
 - c) Kat çıkışları,
 - ç) Zemin kata ulaşan merdivenler,
 - d) Zemin katta merdiven ağızlarından aynı katta yapı son çıkışına götüren yollar,
 - e) Son çıkış,
- dâhildir.

(2) Asansörler kaçış yolu olarak kabul edilmez.

Aşağıdakilerden hangisi **kaçış yolu** olarak kabul **edilemez**?

A. Asansörler

B. Koridorlar

C. Kapılar

D. Yollar

**DOĞRU
CEVAP A**

01.6- Çevre Güvenliği Önlemleri

Çevre Güvenliği Önlemleri

Acil Durum Sebepleri; Yangın, deprem, sel-su baskını, hortum/fırtına, yıldırım düşmesi, patlama, sabotaj, toplumsal gösteri, trafik kazası, çevre kirliliği, döküntü-sızıntı, besin zehirlenmesi, iş kazası, hırsızlık, elektrik çarpması, gaz zehirlenmesi, yanık, travma, radyasyon gibi doğal veya doğal olmayan olaylar acil durumların sebebidir.

Acil Durum Organizasyonu; Acil Durum Yönetimi, İş Sağlığı ve Güvenliği kurulu tarafından yürütülmekte olup Acil Durum Kurulu organizasyonu aşağıdaki şekilde yapılandırılmıştır;

Başkan, Başkan Yardımcısı, Üyeler, Acil Durum Ekipleri, Haberciler, Söndürme Ekibi, Kurtarma Ekibi, Koruma Ekibi, İlkyardım Ekibi, Acil Tahliye Kat Sorumluları, Sivil Savunma Ekibi gibi ekiplerden oluşur.

Çevre Güvenliği Önlemleri

Acil Durum İletişim Rehberi; Sivil Savunma ekiplerine ulaşım için hazırlanan ve ekipteki kişilerin ev telefonlarını, cep telefonlarını, adreslerini içeren rehberdir. Bu rehber Acil Durum Kurul üyelerine verilmiş olup, ayrıca güvenlik panosunda asılı olmalıdır.

Çevre Güvenliği Önlemleri

Acil Tahliye ve Yangın Cihazları Yerleşim Planları; Araç içinde yangın cihazlarının en az bir tanesi sürücünün yanında ve ulaşabileceği bir yerde olmalıdır. Kuruluş içerisinde acil durumlar halinde çalışanların en kısa ve hızlı bir şekilde güvenli bölgeye ulaşmalarını sağlamak amacıyla acil tahliye planları ve yangın cihazları yerleşim planları oluşturulmuş ve genel mekânlara asılarak çalışanlara duyurulmuş olmalıdır. Kuruluş içindeki acil çıkış kapıları için, acil çıkış yönlendirme tabelaları herkes tarafından görülebilecek şekilde uygun yerlere asılmalıdır. Acil durum tahliye planlarının etkinliği prosedürün ilgili maddesinde açıklanan periyodik tatbikatlar ile ölçülmeli ve çalışanlardan gelen geri bildirimler dikkate alınarak revizyon talepleri değerlendirilmelidir.

Çevre Güvenliği Önlemleri

Acil Durum Tatbikatları

Yangın Tatbikatı; Acil durumlardan yangınla mücadele organizasyonunun etkinliğini sağlayabilmek, yangın müdahale planlarını geliştirebilmek için yılda bir defa yangın tatbikatı düzenlenir. Tatbikat tutanakları İnsan Kaynakları Müdürlüğü tarafından tanzim ve muhafaza edilir.

Acil Tahliye Tatbikatı; Acil durumlarda binanın hızlı ve emniyetli bir şekilde tahliyesini sağlamak amacıyla yılda iki defa Acil Tahliye Tatbikatı yapılır. Tatbikat sonrası tutanak hazırlanıp İSG Kurulunda değerlendirilerek, değerlendirme sonuçlarına göre düzeltici ve önleyici faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

Çevre Güvenliği Önlemleri

Acil durumlar/ Kazalar; Eğer bir şoför, bir başka kişiye, araca, hayvana, yapıya veya yola yakın bir şeye çarparak hasara veya yaralanmaya sebep olursa aşağıdaki tedbirleri almalıdır.

- Çevre emniyete alınmalıdır.
- Yaralı vb. durumda olan varsa koşulların izin verdiği ölçüde onları tehlike alanı dışına taşımalı, gerekliyse de ilk yardım sağlanmalı.
- Acil servis çağrılmalı.
- Kazayı kolluk kuvvetlerine rapor edin ve onlar gelene kadar ayrılmayın.
- İş sahasındaki, acil durumları/kazaları tesis personeline rapor edin ve onların talimatlarını izleyin.

Çevre Güvenliği Önlemleri

- İş alanında alarm çalması durumunda, tesis talimatlarını ve tesis personelinin uyarı ve işaretlerini izleyin.
- Tehlikeli yükleri ilgilendiren durumlarda, taşıma acil durum kartları acil servislere verilir. Mümkün olduğu kadar çabuk firmanızdaki yetkili kişiye bilgi verin, telefon numarası ile birlikte temas kurulacak şahıs, taşıma talimatında belirtilmiştir. Bu yapmış olduğunuz arama, gerekli acil durum planlarını harekete geçirecektir.

Atık Ayırıştırma Neden Önemlidir?

İnsanların faaliyetleri sonucunda kullanım süresi bitmiş ve artık doğa için zararlı hale gelmiş olan her çeşit maddeye **atık** denir. Karton, cam, metal, plastik gibi tüm maddeler atık olarak sınıflandırılır ve bu atıkların doğaya zarar vermesini engellemek ve yeniden değerlendirilmesi ancak geri dönüşüm ile sağlanır.

Atık ayırıştırma ile sağlanan geri dönüşüm, yeniden değerlendirilmesi mümkün olan atıkların işleme tabi tutularak yeni bir hammaddeye dönüştürülmesidir. Bu süreçte amaç dünyadaki kaynakların aşırı kullanımını önlemek ve atık çöp miktarının azaltmaktır.

Aşağıdakilerden hangisi çevre sorunlarıyla ilgili olarak işletmelerin ve kişilerin **sosyal sorumlulukları** arasında yer alır?

- A. Çevreyi korumamak
- B. Atıkları ayrıştırmak**
- C. Doğal kaynakları yok etmek
- D. Çevre bilincine aykırı üretim yapmak

**DOĞRU
CEVAP B**

TRAFİK ve ÇEVRE ETKİSİ

Günlük yaşantımızda vazgeçilmez bir yere sahip olan taşıt araçları, yaklaşık olarak hava kirlenmesi şikayetlerimizin yarısını meydana getirmektedir. Hava kirletici emisyonlar yoğun trafiğin yaşandığı ana cadde, kavşak ve karayolları etrafında önemli boyutlara ulaşabilmektedir.

Özellikle egzoz gazlarından kaynaklanan partikül madde emisyonları az olmasına rağmen içerdikleri kurşun nedeniyle insan sağlığını ve doğayı tehdit etmeleri açısından önemle incelenmelidir. Araçlardan kaynaklanan bu emisyonlar aracın yaşı, motorun çalışma devri, çalışma sıcaklığı, ortam sıcaklığı, ortam basıncı, yakıt türü ve kalitesi gibi parametrelere bağlıdır. **Açığa çıkan bu emisyonlar nedeniyle meydana gelebilecek olan asitlenme de toprak ve su kaynaklarına etkileri bakımından önemlidir.**

TRAFİK ve ÇEVRE ETKİSİ

- Bu emisyonlar havada nem, sıcaklık gibi etkilerle asitleşerek toprak ve su kaynaklarının özelliklerinin değişmesine yol açarlar. Toprakta ve suda meydana gelen bu olumsuzluklar besin zinciri ve hava yoluyla tüm canlıları ve ekolojide meydana gelen değişimlerle de tüm ekosistemi yaşanmaz hale getirebilir.
- Motorlu taşıt kökenli ağır metal radyoaktif maddelerin buluşmasına karşı alınabilecek önlemlerin en önemlisi kurşunsuz benzin kullanımına geçilmesi egzoz emisyonlarının istenen değerlere çekilebilmesi için katalitik konverter kullanımının teşvik edilmesi, dizel partikül tutucuların uygulamaya konulması, LPG gibi alternatif yakıt ve elektrik enerjisinin taşıtlarda kullanımının yaygınlaştırılması, toplu taşımacılığın geliştirilmesi, eski teknolojili araçların bakıma tabi tutulmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi çevreye duyarlı sürücü davranışlarından biri **değildir**?

- A. Araç bakımlarını düzenli bir şekilde yapmak
- B. Toplu ulaşım araçlarını kullanmak
- C. Kurşun oranı yüksek yakıt kullanmak**
- D. Ani duruş ve kalkışlardan kaçınmak

**YANLIŞ
CEVAP C**

Gürültü Kirliliği

Gürültü kirliliği veya diğer adıyla ses kirliliği, insan veya hayvan yaşamını olumsuz etkileyen, dengesini bozan her türlü insan, hayvan ya da makine kaynaklı ses oluşumudur. Gürültü kirliliğinin en yaygın biçimlerinden biri, özellikle motorlu araçların neden olduğu kirliliktir.

Dünya çapında en yaygın gürültü türü ulaşım sistemlerinden kaynaklanır.

Gürültü Kirliliği

İnsan sağlığına etkileri

Gürültünün insan sağlığı üzerindeki etkileri hem sağlıksal hem davranışsal yönde ortaya çıkabilir. Genel olarak, gürültü olarak adlandırılan her türlü ses insan sağlığını fizyolojik ve psikolojik olarak etkiler. İstenmeyen bu sesler **sinir, saldırganlık, hipertansiyon, yüksek stres, kulak çınlaması ya da kulak uğuldaması, duyma kaybı, uyku bozuklukları** gibi pek çok sonuç doğurabilir.

Bu sonuçlar içinde, stres ve hipertansiyon ciddi sağlık sorunlarına kapı açabilirken, kulak çınlamaları ve uğuldamaları unutkanlığa, ciddi ruhsal bunalımlara ve kimi zaman panik ataklara neden olabilir.

Aşağıdakilerden hangisi, gürültünün insanlar üzerindeki **olumsuz** etkilerinden biri değildir?

- A. İşitme bozukluğu
- B. Algılama güçlüğü
- C. Verimliliğin azalması
- D. Konsantrasyonun artması**

**YANLIŞ
CEVAP D**

Egzoz Emisyon Ölçümü

- Egzoz emisyon ölçümü ile motorlu taşıtların trafikteyken atmosfere yaydıkları gaz miktarının belirlenen sınırlar içerisinde olup olmadığı kontrol edilir.
- Emisyon ölçümü sırasında iki zararlı gazın, yani hidrokarbonların ve karbon monoksitin egzozdan çıkış seviyesine odaklanılır.
- Test boyunca egzoz gazı salınım değerleri, araç hem rölantideyken hem de yüksek devirde çalışırken ölçülür.

Egzoz emisyon ölçümünün yapılması, araçların **çevreye verdiği zararlardan** hangisini önlemeye yönelik bir uygulamadır?

- A. Gürültü kirliliğini
- B. Hava kirliliğini**
- C. Su kirliliğini
- D. Görüntü kirliliğini

**DOĞRU
CEVAP B**

01.7- Müşteri İlişkileri Yönetimi

Kalite ve Müşteri Memnuniyeti

Kalite; Bir mal veya hizmetin belirli ihtiyaçları karşılayabilme yeteneklerini ortaya koyan özelliklerin toplamıdır. Kısaca ürünün veya hizmetin beklentilere cevap verebilme yeteneğidir.

Müşteri Memnuniyeti: Müşterilerin beklenti, istek, şikâyet ve önerilerinin ürün veya hizmet sağlayıcılar tarafından karşılanma düzeyi hakkındaki fikrine denir. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki “Müşteri Memnuniyeti=Kalite”dir. Kalite, ürün veya hizmetin müşteri şartları ile ne derecede uyumlu olduğunu gösterir. Yani müşteri, ürün veya hizmeti istediği şartlarda alabiliyor mu, ne derece karşılanıyor. Bu da şu ifadeyi karşımıza çıkarmaktadır; Herkesin kalite ölçütü farklıdır ve kalite lüksü veya pahalı olanı göstermez.

Müşteri İlişkileri Yönetimi ve Temel Başarı Prensipleri

- Ulaşılabilir olun
- Müşterilerinizi önemseyin
- Müşterilerinizi dinleyin ve onlarla empati kurun
- Kişisel bir müşteri deneyimi sunun
- Dürüst ve açık olun
- Ürününüzü iyi tanıyın ve tanıtın. Müşteriniz alacağı ürünü ne kadar iyi bilirse o kadar memnun olur.
- (Müşteri sorularını) sorunları hızlıca çözün
- Takım olarak çalışın
- Müşterilerinize karşı sabırlı olun

Müşteri İlişkileri Yönetimi ve Temel Başarı Prensipleri

- Karşı tarafa her zaman doğru bilgiyi vermelisiniz
- Aktif bir şekilde yardımcı olmaya çalışın
- Mümkün olduğunca bilgi verin.
- Karşı tarafın sözünü kesmeyin.
- Gereken durumlarda özür dileyin.
- Çalışanlarınızı bu konuda bilgilendirin.
- Her zaman ve her yerde dinleyin

Müşteri ilişkilerinde aşağıdakilerden hangisinin yapılması **yanlıştır**?

- A. Şikâyetleri yazılı olarak bildirmelerini istemek
- B. Şikâyetleri dikkate almak
- C. Şikâyet olabilecek bütün konulara önem vermek
- D. Yolcuların şikâyetlerini kendilerinin çözmesini beklemek**

**YANLIŞ
CEVAP D**

01.8- Hizmet Sözleşmeleri

İş Hukuku - Temel Tanımlar

İşçi

İşveren ile kurduğu bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan kişi işçidir. İşçi gerçek kişidir. *4857 sayılı İş Kanununda bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi denir.*” şeklinde tanımlamıştır.

İş Hukuku - Temel Tanımlar

İşveren

Bir iş sözleşmesi uyarınca işçi çalıştıran taraf işverendir. İşveren gerçek veya tüzel kişi olabileceği gibi tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar da olabilir. Kanunda **işveren**, işçi çalıştıran **gerçek veya tüzel** kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar olarak tanımlanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, **bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye** verilen addır?

- A. İşveren
- B. İşveren vekili
- C. İşçi**
- D. Memur

**DOĞRU
CEVAP C**

SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

Fesih, sözleşmenin taraflarından birinin sözleşmeyi sona erdirmeye yönelik irade açıklamasıdır. Fesih de geleceğe yönelik olarak sonuç doğurur. Fesih beyanının karşı tarafa ulaşması gerekir. Fesih beyanının karşı tarafa ulaşmasından sonra ise, bu beyandan dönülemez. Bunun için karşı tarafın muvafakati gerekir. Bildirimin yazılı ve imza karşılığında yapılması gerekir (İş Kanunu md.109). Sözleşmeyi fesih yetkisi, sözleşmenin tarafları, kanuni temsilcileri ve buna yönelik yetkileri varsa, işveren vekiline aittir. İş hukukunda fesih, süreli fesih ve haklı nedenle derhal fesih olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

Sürelî fesihte, sözleşme fesih beyanının yapıldığı değil, bildirim süresinin sonunda ortadan kalkar. Haklı nedenle derhal fesihte ise böyle bir süre yoktur. Sözleşme, fesih beyanının yapılmasıyla ortadan kalkar.

Sürelî fesih, yalnızca belirsiz süreli iş sözleşmelerinde geçerli iken; haklı nedenle derhal fesih, hem belirsiz hem de belirli süreli iş sözleşmelerinde uygulanabilir. Haklı nedenle derhal fesihte mutlaka kanunun aradığı haklı sebeplerden birinin mevcut olması gerekir. Oysa süreli fesihte kural olarak sözleşmeyi fesheden tarafın herhangi bir gerekçe göstermesine, haklı bir sebebe dayanmasına gerek yoktur. Ancak iş güvencesinin kapsamına giren işçiler açısından işverenin iş sözleşmesini feshederken geçerli bir nedene dayanması gerekir.

Hizmet sözleşmesinin karşı tarafa herhangi bir **bildirimde bulunmadan sona erdirilmesi** ifadesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A. İhbar
- B. Fesih**
- C. Sözleşme
- D. Grev

**DOĞRU
CEVAP B**